

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10 De anima quantum ad pœnam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVODLIBET. III. ART. XXIII. XXIIII. ET XXV.

QVAESTIO x.

D EINDE quæsum est de anima quantum ad poenam.

¶ Et circa hoc quæsta sunt duo.

¶ Primo, Vtrum aia possit pati ab igne corporeo.

¶ Secundo, vtrum damnati in inferno gaudent de poenis inimicorum suorum, quos uidet secum puniri.

ARTICULUS XXIIII:

Vtrum anima separata possit pati ab igne corporeo.

C IRCA primum sic proceditur. Videtur qd anima separata non possit pati ab igne corporeo. Actio enim agentis est proportionata passione patientis: sed actio ignis, cum sit corpus physicum, est actio naturalis, quæ consistit in mouere. ergo nihil patitur ab igne corporeo, nisi quod mouetur: sed anima non mouetur, cum sit imparabile, nihil autem imparibile mouetur, ut probatur in 6. phys. ergo anima non patitur ab igne corporeo.

SED CONTRA est, quod diues in inferno secundum animam existens dicit. Crucior in hac flâma, ut dicitur Lucas 16.

RESPON. Dicendum, quod anima patitur paenam ab igne corporeo, sicut fides catholica docet: qd autem ignis corporeus agat in animâ separata, hoc non habet ex natura sua, sed in quantum est instrumentum diuinæ iustitiae, ut dicitur communiter. Advertendum tamē est, quod nullum instrumentum agit in uirtute superioris agentis, nisi exercendo aliquam actionem sibi connaturalē, alioquin frustra adhiberetur ad effectum, sicut ferrum in quantum est instrumentum artis, facit arcā secando, & aqua baptismalis abluit animam, ut instrumentum diuine misericordiae corporaliter abluedo. Si ergo ignis corporeus agit in animam, ut est instrumentum diuinæ iustitiae punientis, necesse est quod hoc fiat per aliquam actionem ignis corporeo connaturalē. Non autem potest dici, quod ignis alteret animam calefaciendo, uel desiccando, aut igniendo ipsum. Vnde relinquitur modus, quem Aug. ponit 1. de ciu. Dei, ut anima separata, uel spiritus de monis patiatur pena per alicationem quandam ab igne corporeo. Videtur enim spiritum corpori alligari quandoque quidem naturaliter, sicut anima alligatur corpori: quandoque autem quadam superiori uirtute, sicut per virtutem superiorum demonum inferiores demones alligantur arte necromantica imaginibus, vel annulis, vel aliis huiusmodi rebus. Multo ergo magis uirtute diuina demones, veletiam anima alligari possunt igni corporeo, ut ab eo assument penam.

Vnde patet responsio ad illud quod in contrarium obiciebat, quod procedit de actione ignis, quæ est per alterationem.

ARTICULUS XXV.

Vtrum damnati gaudent de peñis inimicorum.

A D SECUNDVM sic proceditur. Vr. qd damnati in inferno gaudent & consolentur de peñis inimicorum suorum, quos secum vident in inferno puniri, quia super illud Isa. 14. Omnes principes terre surrexerunt de fossis suis, dicit gl. Hier. qd soluti est malis inimicos suos socios huc poenari.

A SED CONTRA. Omne gaudium diminuit dolorem, ut patet per phil. in 7. eth. sed dolor damnatorum est infinitus intenſius. tantum ergo possint multiplicari inimici alicuius dannati in inferno, & totaliter dolor eius deterretur, quod est contra diuinam iustitiam.

RESPON. Dicendum, quod nihil prohibet idem secundum diuerſas rationes esse delectabile & triſtabile, tamen simpliciter dī tale ab eo quod preminet: ab eo uero quod est minus, denominatur secundum quid. Dicendum est ergo, quod pena inimici considerata ab eo qui est in inferno, habet quodammodo rationem delectabilis, & quodam modo rationem tristabilis. Rōnem qdēm delectabilis habet, in quantum impletur voluntas damnati de malo inimici sui. Descendunt ad infernum damnati cum armis, i. cum affectionibus prauis, ut dī Ezech. 32. sed ex alia parte habet rōnētristabilis pp duo. Primo qdēm in quantum in pena inimici impletur diuina iustitia, quam odiūt & blasphemant damnati in inferno, secundum illud Apoc. 16. Aestauerunt homines estū magno, & blasphemauerunt nomen Domini. Secundo, propter uer men conscientię. Sic, n. in eis prauæ affectiones remanent, quod & tamen de eis dolent ad punitionem, non ad purgationem, secundum illud sap. 5. Poenitentiam agentes, & p̄ angustia spiritus gentes. Vnde sicut peccantes in hac uita dolēt, & de dolore gaudent: ita damnati in inferno gaudent de peñis inimicorum suorum, & tamen de ipso gaudio magis dolent, & præcipue si præstiterint eis damnationis cauam.

Et per hoc patet responsio ad obiecta.

QVÆSTIO XI.

ARTICULUS XXV.

Vnum adam non peccante tot fuissent mares, quot feminae.

D EINDE quæsum est de homine quantum ad corporis sexum, vtrum si primus hō nō peccasset, tot fuissent nati mares quot feminae, & videatur qd sic in paradiſo enīm, ubi secundū Aug. fuisset thorū immaculatus, & nuptiæ honorabiles, nullus continuasset, sed omnes matrimonio uili fuissent, vt impleretur præceptum Domini primis hominibus datum. Crcleite & multiplicamini, & replete terram, ut habetur Gen. 1. sed in statu innocentia nullus masculus habuisset plures uxores, nec aliqua mulier plures viros, nec aliquis, aut aliquis mortem sensisset. ergo sequitur qd tot mares nascerentur, quot feminae.

E SED CONTRA est, quod dicit Greg. 4. mor. super illud. Nunc enim dormiens fileret, dicit. Si parentem primum nulla putredo peccati corrumperet, nequaquam ex se filios gehennæ generaret: sed hi qui nunc per redemtionem saluandi sunt, soli ab eo electi nascerentur: sed quin nunc saluandi sunt, non sunt æqualiter mares & feminæ. ergo neque in statu innocentia æqualiter fuissent mares, & feminæ.

RESPON. Dicendum, quod si Adam non peccasset, nec aliquis de stirpe eius, fati probabiliter videtur concedendum, quod tot nascerentur mares quo rōfeminae, sicut ratio probat.

Ad illud uero qd in contrarium obiciebitur, potest dici, qd cū soli Deo sit certus numerus electorū, incertum est, vtrū inæquales saluentur mares & feminæ,